

[Michael Kock]

Til slut vil jeg kraftigt opfordre ministeren til at tage Rigsrevisionens mange kritiske bemærkninger om den gamle ordning med i betragtning ved udarbejdelsen af den nye eksportkreditordning.

Sonja Albrink (CD):

Som mange tidligere ordførere har sagt, er det et vigtigt lovforslag, vi behandler i dag. Det er af største betydning for dansk erhvervsliv, at vi her ved indgangen til det indre marked får givet det de bedste muligheder.

Vi i CD er meget positive over for oprettelsen af et statsligt forsikringsaktieselskab. Jeg forstår, at vi under udvalgsarbejdet kommer til at diskutere spørgsmål om aktiesalg og lign.

Vi har fået en henvendelse fra Industrirådet, og Industrirådets kommentarer til dette lovforslag er noget, som også egner sig glimrende til udvalgsbehandlingen.

Vi vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet og prøve at få belyst de kommentarer, der allerede foreligger.

Lone Dybkjær (RV):

Det Radikale Venstre kan tilslutte sig hovedprincipperne i lovforslaget og vil gå positivt ind i det kommende udvalgsarbejde.

Kofod-Svendsen (KRF):

Kristeligt Folkeparti har medvirket til adskillige privateringsprojekter.

Når vi går ind og vurderer de enkelte projekter, gør vi det ikke primært af ideologiske grunde, men ud fra, hvad der er mest hensigtsmæssigt. Hvad er argumenterne for, og hvad er argumenterne imod?

Med hensyn til dette lovforslag kan vi godt se nogle argumenter for, men vi har også læst henvendelsen fra Industrirådet, og den vil vi gerne have ministerens kommentarer til. Jeg tror, ministeren er klar over, hvad jeg tænker på med den henvendelse af 31. oktober 1991.

Vi er også optaget af, om der er nogle negative følger af denne privatisering. Hvordan med nyetablerede virksomheder? Vil de blive lidt ringere stillet? Det må vi sikre at de ikke bliver.

Vi vil gå ind i udvalgsarbejdet med et positivt sigte. Men er der noget, som er knap så positivt, vil vi gerne have ændret det, så det også kan blive positivt.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Tak for den stort set meget positive modtagelse af lovforslaget.

Nogle af de problemer, der har været rejst omkring specielt nyetablerede og små og mellemstore virksomheder, ligger det også mig meget på sinde at få afklaret. Jeg håber, at vi under udvalgsbehandlingen kan få fjernet noget af den frygt, der er for nyetablerede og små og mellemstore virksomheder. Skulle der være behov for ændringer på det område, vil vi meget gerne medvirke til dem.

Den række af spørgsmål, der er rejst, vil jeg besvare under udvalgsbehandlingen, hvor jeg selvfølgelig vil medvirke positivt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 80:

Forslag til lov om Dansk Erhvervsudviklingsfond.

Af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt).

(Fremsat 30/10 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Nyrup Rasmussen (S):

Det forslag, der i dag er til første behandling, indeholder en rigtig grundtanke, en grundtanke om, at de mange små og mellemstore virksomheder har brug for – hvis vi i Danmark skal komme på omdrejningshøjde med vort udviklingsarbejde – at samfundet og virksomhederne finder sammen om at løfte vo-

[Nyrup Rasmussen]

res investeringer i nye udviklingsprojekter. Baggrunden er jo, at vi er bagud på en række felter, når det gælder forsknings- og udviklingsindsatsen i private virksomheder.

Jeg tror, det har spillet en rolle for regeringen, at man måske også har erkendt, at finanslovsforhandlingerne på finanslov 1990 for et par år siden nok var for hårde. Der blev skåret en udviklingsfond væk, som fungerede fortræffeligt og var af stor betydning for virksomhederne.

Samtidig er der sket det igennem 1991, at Socialdemokratiet allerede i september måned bl.a. præsenterede tanken om en ny erhvervsudviklingsfond på baggrund af afskaffelsen af den gamle. Der er foregået en hastig erkendelsesproces i regeringen, kan jeg se, og det skal den i og for sig ikke have nogen kritik for. Det væsentligste er, at man nu erkender, at der er behov for en udviklingsfond under alle omstændigheder, og jeg håber, vi i dette efterår kan nå til et fornuftigt resultat.

Grundtanken er rigtig, men konstruktionen, bygningsværket, har nok på en række felter nogle problemer i sig.

For det første hæftede jeg mig ved, at regeringen vil etablere et fondskapitalgrundlag på baggrund af en privatisering på i alt 2 mia. kr. Det er jeg ked af man har lagt sig fast på – af flere grunde.

For det første: Hvor skal pengene egentlig komme fra? Jeg har ikke kunnet aflæse af bemærkningerne, hvordan privatiseringsbeløbet skal tilvejebringes. Jeg har derimod kunnet læse, at der fra regeringens side er koblet en direkte sammenhæng mellem, hvor mange penge der kan tilvejebringes gennem privatisering, og hvor hurtigt Erhvervsudviklingsfonden kan komme i gang.

Jeg synes, det er en uheldig sammenkobling. Jeg synes, vi i stedet skal holde tingene adskilt, diskutere behovet, erkende behovet, som vi har gjort det, og så finde den rigtige finansiering direkte gennem den årlige finanslov. Dette vil være en mere ren linje og mere vel fungerende. Dertil kommer, at det er betænkelig økonomisk politik, at vi gennem et engangsbetøb via privatisering i virkeligheden lægger ryg til årlige merudgifter over Erhvervsudviklingsfonden, som ret beset ikke er den bedste måde at skrue sin økonomiske politik sammen på.

Vi har derfor i det forslag, vi har fremsat, lagt vægt på, at vi har en ren linje – en finanslovbevilling koblet med en garantiramme, som over en længere årrække i virkeligheden vil komme til at hvile i sig selv – fordi vi jo ved fra den gamle udviklingsfond, at tilbagebetalingskravet for de succesfulde projekter, som vi er 100 pct. enige med regeringen i og selv har foreslået, faktisk også fungerer i den gamle fond og gav et beløb, som vi har fået bekræftet er af betydelig størrelsesorden. Et sted omkring 150-200 mio. kr. findes på statsregnskabet, sådan som det ligger oplyst for os.

Det andet problem er, at regeringen ikke erkender, at det egentlig vil være mest hensigtsmæssigt, at udviklingsfonden på én og samme tid er en del af det enstrengede erhvervsfremmesystem med en selvstændig fondsbestyrelse, men samtidig har sit sekretariat placeret i Industri- og Handelsstyrelsen. Det tror jeg af mange grunde er det mest hensigtsmæssige, ikke mindst på baggrund af, at mandskabet derovre mildt sagt er under hårdt pres som følge af de besparelser, der har været gennemført gennem de senere år.

Det sidste punkt, jeg vil nævne i denne korte kommentar, er ledelsesaspektet. Jeg tror, det vil være en vældig god idé, at vi i forbindelse med udvalgsbehandlingen af lovforslaget får overvejet, som vi har foreslået det, at vi kan give et tilbud om ledelsesservice i forbindelse med udviklingsprojekternes realisering i praksis. At vi altså, som vi kender det fra Nordjylland og andre steder, kan tilbyde ledelsesservice, så vi netop får sikret, at udviklingsprojekterne bliver omsat i praktisk produktion og salg så hurtigt som overhovedet muligt.

Og til allersidst: Er det nu en god idé at blande en markedsudviklingsordning sammen med udviklingsprojektet? Jeg mener, det er lidt betænkeligt, for jeg kan ikke se, der er penge til det. Jeg er også betænkelig ved, at vi blander de to funktioner sammen; jeg synes, vi skal prøve at holde dem adskilt. Også det vil vi følge op i de videre politiske forhandlinger og i udredningsarbejdet i udvalget.

Der er så stærkt behov for, at vi kommer i gang med en særskilt markedsudviklingsordning, at vi i Socialdemokratiet frygter, at det at sætte en ny ekstra overskrift på udviklingsfonden – at nu skal den også tage sig af markeds-

[Nyrup Rasmussen]

udvikling – nok ikke giver den service, der er behov for.

Kai Dige Bach (KF):

Også dette indlæg holder jeg for vor ordfører på området, hr. Flemming Hansen.

Lovforslaget er en del af den erhvervspakke, regeringen lovede at fremsætte i forbindelse med statsministerens åbningstale. Der er ingen tvivl om, at det vil blive muligt med dette lovforslag at skabe øget vækst i dansk erhvervsliv. Som det fremgår af ministerens bemærkninger til lovforslaget, er det en videreførelse af de linjer, der er lagt i lov om Danmarks Grundforskningsfond, som Folketinget vedtog i juni måned.

Vi er fra konservativ side meget glade for det lovforslag, der her er fremsat. Vi er også tilfredse med indskudskapitalens størrelse, og det nævnes, at indskuddet skal tilvejebringes gennem privatisering og omlægning af visse erhvervsfremmeordninger.

Pia Larsen (V):

Der er behov for at fremme væksten i dansk erhvervsliv og for at øge dansk erhvervslivs konkurrenceevne i forhold til udlandet. Det gøres bl.a. ved at gøre det muligt for virksomhederne at udnytte de mange forskningsresultater, som ellers bare ville ligge i en skuffe og samle støv. Forskningsresultaterne udnyttes ved at videreudvikle dem teknologisk og markeds mæssigt med henblik på kommercielt salg.

En sådan teknologisk og markeds mæssig udvikling er ofte meget ressourcekrævende, specielt for små og mellemstore virksomheder. En forholdsvis lille eller en ny virksomhed risikerer at måtte lukke, hvis bare et enkelt større udviklingsprojekt slår fejl. Derfor er det også ofte som at vinde i lotteriet, hvis man som ny og/eller mindre virksomhed kan få det traditionelle kapitalmarked til at gå ind i projektet med finansiering.

Det er baggrunden for, at Venstre synes, det er helt rigtigt at oprette en Dansk Erhvervsudviklingsfond, som skal medfinansiere især, men ikke kun små og mellemstore virksomheders risikobetonede udviklingsprojekter med et teknologisk eller markeds mæssigt sigte, idet jeg forudsætter, at Erhvervsudviklingsfonden vil vise sig at være noget mere risikovillig end

det traditionelle kapitalmarked, så der virkelig bliver tale om en reel hjælp til de små og mellemstore virksomheder.

Medfinansieringen skal selvfølgelig foregå som en hjælp til selvhjælp; der skal ikke være tale om statsstøtte. Derfor vil der også være krav om tilbagebetaling, når et projekt udnyttes kommercielt.

Vi finder det rigtigt, at der kun kan gives medfinansiering til projekter, som er ordentligt gennemarbejdede og veldokumenterede, og det regner vi med de vil være, når virksomhederne selv skal skaffe 50 pct. af finansieringen.

Vi finder det også rigtigt, at fonden oprettes ved, at staten én gang for alle indskyder 2 mia. kr., og at disse 2 mia. kr. skaffes gennem privatisering og ved at foretage omlægninger af andre erhvervsfremmeordninger. Da alle partier i Folketinget hævder, at de gerne vil være med til at fremme væksten i dansk erhvervsliv, skulle det ikke blive noget problem.

Etableringen af en sådan erhvervsudviklingsfond vil også bidrage væsentligt til, at erhvervsfremmesystemet bliver enstrengt, således at virksomhederne får nemmere ved at overskue og udnytte de muligheder for hjælp til erhvervsfremme, der faktisk eksisterer.

Venstre støtter som sagt dette udmærkede forslag, og jeg håber ikke, at det vil volde vanskeligheder af betydning at fremskaffe de 2 mia. kr., som er en forudsætning for, at vi får oprettet fonden.

Anders Laubjerg (SF):

For straks at slå de positive toner an vil jeg indlede med at bemærke, at industriministerens lovforslag om oprettelsen af en udviklingsfond er klart bedre end intet initiativ.

Når Erhvervsudviklingsfonden ifølge lovforslaget skal fremme virksomhedernes udviklingspotentiale, fremme implementeringen af grundforskningsresultaterne, har lovforslaget fat i et reelt og stort problem for dansk erhvervsliv. Dansk erhvervsliv bruger nemlig alt for få ressourcer på udviklingsarbejde i international sammenhæng. Det hænger primært sammen med virksomhedsstrukturen her i landet med små og mellemstore virksomheder, men det hænger også sammen med en overvægt af lavteknologiske brancher. Vi bruger typisk 4-6 gange mindre end de store internationale koncerner på udviklingsarbejde.

[Anders Laubjerg]

Selv den danske elektronikbranche, som bruger relativt store ressourcer på forskning og udvikling, har for tiden store problemer, som bunder i, at produktsortimentet udskiftes med ganske få års mellemrum, hvilket stiller større og større krav til virksomhedernes udviklingsarbejde. I takt med at der bag de enkelte produkter ligger mere og mere uddannelse og forskning, kræver det flere og flere ressourcer at gå ind i udviklingsarbejde.

Det ligger uden for enhver tvivl, at den teknologiske udvikling i disse år går i en retning, hvor ressourceomfanget på de enkelte udviklingsprodukter bliver større og større, samtidig med at produktsortimentet udskiftes hurtigere og hurtigere.

Industriministerens lovforslag har fat i dette problem, fat i, at Danmark mere og mere udvikler sig til et land, der eksporterer lavteknologiske produkter og importerer højteknologiske produkter. Men ministerens lovforslag har ikke godt nok fat i problemet. I Socialistisk Folkeparti havde vi gerne set en langt stærkere indsats på området, som kunne sammenkoble fondens støtte til udviklingsarbejde med egentlige målrettede industripolitiske målsætninger.

Dette Ting har ført mange debatter om en aktiv og dynamisk erhvervspolitik. For SF har en sådan politik omhandlet udviklingen af industrikomplekser på prioriterede områder, højteknologiske brancher, eller hvor Danmark har haft såkaldte naturlige forudsætninger, miljø, energi, sundhed, bolig m.m. Vor politik har omhandlet princippet om en bæredygtig udvikling, om at fremme den offentlige sektors naturlige erhvervspotentialer, fremme af udviklingsprogrammer og fremme af regionale erhvervsudviklingsmuligheder.

Hvad det sidste angår, kan jeg nævne, at 41 pct. af erhvervslivets forsknings- og udviklingsudgifter anvendes i ét amt, nemlig Københavns Amt. To amter, nemlig Storstrøms Amt og Bornholms Amt, når i fællesskab op på ½ pct. af erhvervslivets forsknings- og udviklingsudgifter.

Fondens virke er imidlertid løst fra en eventuel politisk ønsket, målrettet erhvervspolitik på dette område. Ambitionsniveauet i ministerens lovforslag er derfor til at overskue.

Til forskel fra det almindelige lånemarkeds kommercielle vilkår vil Erhvervsudviklingsfonden ikke kræve økonomisk dækning for ri-

sikoelementet, som eksisterer ved mange udviklingsprojekter. Det er regeringens svar på et stort og i omfang voksende problem. Vi mener, at lovforslaget skyder under problemets virkelige karakter.

I udvalgsarbejdet vil vi gerne have afklaret, hvor statens indskud på de 2 mia. kr. skal tages fra. Ministeren skriver »gennem privatiseringer og omlægninger af visse erhvervsfremmeordninger.« Det er klart, at vi ikke på forhånd kan give støtte til disse privatiseringer; vi må se de konkrete forslag.

SF vil i udvalgsarbejdet anlægge den holdning til lovforslaget, at det tager fat i et reelt og stort problem. Det er bedre end ingenting, men det er ringe som et udtryk for en dynamisk og målrettet erhvervspolitik i Danmark.

Michael Kock (FP):

Også i denne sag vil mit synspunkt være stik modsat SF's, men hvad der er mere bemærkelsesværdigt, er, at der også i denne forbindelse er en meget tydelig forskel på, hvad partierne Venstre og Fremskridtspartiet anser for at være liberal politik.

Industriministeren fremsætter sit lovforslag om oprettelse af endnu en statsstyret fond i forlængelse af loven om Danmarks Grundforskningsfond. Denne nye fond, Dansk Erhvervsudviklingsfond, skal låne eller garantere for lån til virksomheder til forskning og udvikling og international markedsføring. Det mener Fremskridtspartiet ikke er en offentlig opgave.

Staten skal træde til, hvor private investorer siger fra, men hvis fagfolk fra det private erhvervsliv ikke tror på ideen, hvorfor skal der så risikeres offentlige midler? Hvad får ministeren til at tro, at embedsmændene i en erhvervsudviklingsfond kan bedømme et projekt bedre end professionelle banker og finansieringsselskaber?

Som et godt eksempel på, at offentlig indblanding ikke nytter, skrev Børsen den 9. april 1991 om en dansk virksomhed, der har modtaget over 150 mio. kr. i støtte fra EF-kassen. Det er ca. 30 pct. af de ESPRIT-midler, som går til danske virksomheder. Virksomheden har deltaget i ikke mindre end 20 projekter, men kun præsteret et eneste produkt i løbet af seks år, og dette produkt havde aldrig modtaget teknologipenge.

[Michael Kock]

Erhvervsstøtte består i at tage med den ene hånd og give med den anden. Desværre foregår det ofte ved, at man tager penge fra virksomheder, der forrenter deres kapital godt, og giver penge til virksomheder, der forrenter deres penge dårligt. Derved reduceres det samlede afkast af virksomhedernes drift naturligvis, og der bliver færre penge at fordele til skatter, lønninger og investeringer.

I nærværende tilfælde ønsker industriministeren at tage 2 mia. kr. fra erhvervslivet via privatiseringer og omlægninger af visse erhvervsfremmeordninger. I den forbindelse vil jeg gerne høre, om Socialdemokratiet er parat til at skaffe pengene til de forestående privatiseringer.

De 2 mia. kr. er det så planen at give tilbage til erhvervslivet ved oprettelse af Dansk Erhvervsudviklingsfond. Der sidder nogle statsansatte embedsmænd, som kan drive virksomhed på statens vegne og selektivt skalte og valte med, hvad de finder af gode og dårlige projekter.

I Østeuropa forlader man for tiden planøkonomien. I Danmark er industriministeren ved at genindføre den først med en grundudviklingsfond og nu en erhvervsudviklingsfond.

Fremskridtspartiet er naturligvis imod, at det offentlige på den måde vil blande sig i virksomhedernes forskning, udvikling og internationale markedsføring. Staten skal ikke drive virksomhed.

Jeg vil gerne have svar på, hvilke erhvervsfremmeordninger det påtænkes at privatisere eller omlægge.

Desuden er finansieringen af ordningen et lige så interessant emne som ordningen selv, idet finansieringen skal komme fra andre ordninger. Vor vurdering af lovforslaget vil så bestå i en afvejning af den nye ordning mod de gamle ordninger, som glider bort.

Med hensyn til finansieringen støtter Fremskridtspartiet principielt, at erhvervsfremmeordninger bliver privatiseret eller nedlagt. Men vi vil ikke bruges på den måde, at man gennemfører besparelser med Fremskridtspartiet og så solder pengene op med andre partier. Det var i princippet det, der skete sidst, da Grundudviklingsfonden blev oprettet.

Vi finder det på sin plads at spare 2 mia. kr. på erhvervsfremmeordninger, men vi vil ikke medvirke, hvis pengene øremærkes til et pro-

jekt, som vi principielt er imod. Vi vil støtte, at besparelserne bruges til at nedbringe et af verdens højeste skattetryk gennem skattelettelser til erhvervslivet, eller at pengene bruges til at begrænse det truende statsunderskud på over 30 mia. kr., men vi vil ikke støtte, at pengene bliver brugt til nye udgifter.

Sonja Albrink (CD):

Forslag til lov om Dansk Erhvervsudviklingsfond er en meget fin ordning. Folketinget vedtog som sagt i juni måned lov om Danmarks Grundforskningsfond, og dermed blev der taget et væsentligt initiativ til fremme af grundforskningen. Erhvervsudviklingsfonden skal ses som en videreførelse af denne nye linje.

CD har altid støttet forslag, som har betydning for erhvervmæssig udvikling og forskning, og vi synes, det er af afgørende betydning, at både store og små virksomheder får de bedste muligheder.

Jeg har dog to ting, som jeg gerne vil have drøftet i udvalget. Det er selve fondens struktur og sekretariatet.

Som anført i bemærkningerne er lovforslaget et led i finanslovforhandlingerne, og vi går positivt ind i udvalgsarbejdet.

Lone Dybkjær (RV):

Det Radikale Venstre er tilhænger af, at der under en eller anden form etableres nogle ordninger, således som hovedsigtet er i dette lovforslag.

Vi er derimod ikke fuldstændig overbevist om, at konstruktionen med fonden, de 2 mia. kr. tilvejebragt gennem privatiseringer og derefter anvendelse af renteaftast m.v., er den rigtige løsningsmodel, men vi ser gerne, at der skaffes nogle midler til dette område.

Vi er desuden skeptiske over for den måde, man har konstrueret sekretariatet på, forstået på den måde, at vi faktisk ikke synes, det er i særlig god overensstemmelse med regeringens meldinger om afbureaukratisering, at der nu skal etableres et selvstændigt sekretariat, og at der nu skal være flere indgange til nogle af alle disse erhvervsfremmeordninger. Vi er derfor som udgangspunkt tilhængere af, at sekretariatet kommer til at høre ind under Industri- og Handelsstyrelsen som et led i det sekretariat, der i øvrigt administrerer de ordninger, der eksisterer på dette felt.

[Lone Dybkjær]

Hovedmeldingerne er altså, at vi er positive over for tankegangen; vi mener i allerhøjeste grad, det er nødvendigt at gøre noget, men vi er lidt skeptiske over for selve konstruktionen.

Hvis man kigger tilbage og har fulgt det her område noget – jeg hører til dem, der har fulgt den tidligere udviklingsfond – synes jeg, vi skal drage en vis lære af det. Den måde, vi gjorde det på, var et resultat af nogle politiske forlig, som sådan set var ærlige nok. Vi ved jo udmærket godt, at Fremskridtspartiet ikke i 1989 havde stemt for finansloven for 1990, hvis ikke dette var sket. Det er sådan set ærligt nok, sådan gik det til.

Men man må sige, at det på en lang række af de mennesker, der hidtil har arbejdet med dette område og arbejdet konstruktivt med det, må virke utrolig frustrerende. Det siger jeg selvfølgelig, fordi jeg selv har kendskab til området gennem ganske mange år fra mit tidligere virke.

Jeg vil også sige, at jeg er helt overbevist om, at vi slår ting i stykker ved at håndtere det på den måde. Jeg mener ikke, vi kunne gøre så forfærdelig meget andet, men vi skal være klar over, at det ikke er særlig rimelige betingelser, vi giver medarbejdere i den offentlige sektor, når vi politisk håndterer tingene på denne måde. Det er ikke fremmede for det, vi i øvrigt vil, nemlig dels have en rimelig stærk offentlig sektor, dels have loyale medarbejdere i den offentlige sektor.

Jeg synes altså også, vi som politikere bliver nødt til at spørge os selv, om ikke vi kan gøre det en anelse bedre, end vi har gjort det her. Dette er et konkret eksempel. Vi vidste vist alle – jeg ved ikke, om industriministeren på det tidspunkt var fuldstændig overbevist om det – at der ikke var noget behov på dette område; så meget kender jeg ikke til industriministerens tankegang på det tidspunkt. Men i virkeligheden var vi en del, der gik ind for dette, mod hvad vi egentlig gerne ville.

Jeg siger det kun, fordi jeg synes, at man indimellem skylder nogle af de mennesker, der har været involveret i det her, en slags undskyldning for, at det politiske liv er, som det er, og altså risikerer at slå udmærkede ting i stykker. Det føler jeg egentlig vi har gjort på det her felt.

Nå, det var historien, men vi skal jo videre. Derfor har vi også givet de meldinger, vi har

givet om det. Men vi vil godt gå ind i drøftelserne om, hvordan vi udformer det, og det er jo oplagt udvalgsarbejde.

Kofod-Svendsen (KRF):

Sigtet er udtrykt krystalklart med ordene: Det er med henblik på at skabe øget vækst i dansk erhvervsliv, således at arbejdsløsheden kan nedbringes. Og jeg tror ikke rigtig, at der er nogen herinde, der vil gå imod, men tværtimod sige, at det er en god og rigtig målsætning. Derfor er vi enige i intentionen, og vi vil gerne bakke op og medvirke til, at de intentioner bliver indfriet.

Når det er sagt, må man selvfølgelig altid også vurdere, om de præcise midler, man tager i anvendelse med en fondskonstruktion, er det mest elegante og mest hensigtsmæssige, man overhovedet kan forestille sig, også med et særskilt sekretariat, som den radikale ordfører var inde på.

Det er jo de kritiske spørgsmål, man bør stille under et udvalgsarbejde for at sikre sig, at de formulerede intentioner virkelig bliver opnået. Afbureaukratisering er jo et ord, der bruges ved en række forskellige lejligheder, men det skal også bruges, når man behandler lovforslag. Man skal ikke skabe et bureaukrati, som man dagen efter kan begynde at afbureaukratisere.

Vi må se på, om det her kan gøres administrativt enklere, således at man ad denne vej kan få endnu flere midler til at nå målet og skabe øget vækst i dansk erhvervsliv, således at arbejdsløsheden kan nedbringes, for den skal jo nedbringes ved, at vi skaber job, og ikke ved, at vi øger bureaukratiet. Men sigtet er rigtigt. Det vil vi gerne medvirke til at realisere.

Arne Melchior (CD):

Jeg vil gerne supplere vor ordførers tilslutning til lovforslagets sigte med et spørgsmål og en bemærkning.

Spørgsmålet gælder den sætning i bemærkningerne til lovforslaget, side 3, 2. spalte, hvor der står:

»Medfinansieringen kan ydes gennem lån/tilskud, hvortil der er knyttet en tilbagebetalingsforpligtelse, der indtræder, når projektet udnyttes kommercielt.«

Det er ordet »tilskud«. Hvis der havde stået »lån«, så kunne jeg forstå, at der er tilbagebe-

[Arne Melchior]

talingsforpligtelse. Normalt er tilskud ikke tilbagebetalingsforpligtende, det er tilskud normalt ikke, for så er det ikke et tilskud, så er det et lån. Jeg mener simpelt hen, at det ikke sprogligt kan forstås anderledes, uden altså at man gør vold på sproget. Det kan man måske godt gøre en gang imellem og også slippe godt fra. Men jeg synes nok, det trænger til ministerens forståelse, for så havde man kunnet nøjes med at skrive »lån«.

Men når der står »lån/tilskud«, er det nok ikke nogen tilfældighed, og der må altså ligge noget andet i tilskud, end der ligger i lån.

Så har jeg en lille kommentar også. Jeg har ikke kunnet undgå at se, at ministeren har gjort et forsøg på i sin paragraf i finansloven at nedknappe det offentlige, her altså statens, involvering i turistfremmearbejdet. Det kommer vi nemt tilbage til under færdiggørelsen af finansloven, og det plejer vi at kunne gøre i god forståelse.

Jeg vil gerne også på baggrund af udtalelser, som ministeren i forrige uge på den såkaldte turistrigsdag fremsatte offentligt og har været refereret for, og hvor ministeren atter bebudede sådanne nedskæringer i denne indsats, spørge, om ikke intentionerne i dette lovforslag – som vi fra CD's side fuldstændig deler – svarer til, at det ikke vil være klogt at nedsætte statens involvering, der jo i vid udstrækning for det turistpolitiske handlingsprogramms vedkommende går efter krone til krone-princippet, så længe disse tilskud beviseligt benyttes på forretningsmæssig, målrettet, overskudsgivende måde, som jeg godt tør sige, uden at det er vendt mod nogen, ingen anden gruppe af brancher kan opvise magen til. Det vil altså sige, at staten får – både i kraft af valutaindtjening, beskæftigelse og de heraf afledte mange økonomiske og samfundsmæssige fordele – fortrinlig valuta for sine penge.

Herved skal ministeren også venligst erindre, at det faktisk kun er turistarbejdet, som i udlandet går under dannebrogssflag og under betegnelsen Danmark og dansk. De fleste danske eksportører eksporterer ikke deres varer med et »Made in Denmark«. Og det er en global tendens, at man på ethvert marked forsøger at optræde, som om man kun fabrikerer for og opererer på det marked; det kan nok ikke være anderledes, i hvert fald ikke i øjeblikket, så længe det nu er metoden og det er moderne, og det må eksportørerne jo også selv om.

Men efter min mening kan der ikke herske tvivl om, at turistarbejdet i udlandet i allerhøjeste grad er med til at være spydspids og banebryder for danske produkter og dermed for den danske erhvervsudvikling, som det foreliggende lovforslag tager sigte på.

Jeg vil være taknemlig, hvis ministeren ser sig i stand til, også med dette korte varsel, eventuelt at give nogle kommentarer til en sådan betragtning.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Også her vil jeg gerne sige tak for de mange positive kommentarer til lovforslagets indhold og for de rejste spørgsmål, som jeg skal hjælpe med at få afklaret under udvalgsbehandlingen.

Der har været en del spørgsmål vedrørende finansieringen. Og hvis jeg skal gribe fat i et enkelt af dem, uden at jeg i øvrigt vil tage en større debat om det i dag, må jeg sige, at jeg ikke rigtig forstår det, hr. Nyrup Rasmussen sagde om, at sammenkoblingen af, hvor mange penge der kan skaffes, og fondens start er uheldig. Jeg mener, at det er en ret afgørende sammenkobling, at pengene skal skaffes, inden fonden starter.

Men under alle omstændigheder er disse finansieringsproblemer og dermed privatiseringerne og omlægningen af ordningerne noget, der indgår i finanslovdraftelserne. Derfor er det jo klart, at det ikke er nærmere specificeret her. Men jeg går ud fra, at partierne i forbindelse med finanslovdraftelsen vil give deres input til, hvorledes dette her kan lade sig gøre.

Det næste spørgsmål, jeg gerne vil kommentere i denne omgang, er et spørgsmål fra fru Lone Dybkjær vedrørende stabilitet for medarbejderne osv. Jeg er enig med fru Lone Dybkjær i, at der kan være nogle problemer i forbindelse med stabiliteten, men jeg føler ikke, at det skulle være et argument for at lave en sekretariatsfunktion som den, jeg har bemærket at nogle gerne så. Jeg mener netop, at vi ved at lave en fondskonstruktion som denne lige præcis får den stabilitet, som jeg også gerne vil have i systemet, så vi sikrer, at der ikke kommer disse bølgeeffekter hvert år, når finansloven skal vedtages, således at der natten mellem to datoer i december sker en forhøjelse eller en nedskæring på området. Det kan nemlig ikke ske med den fondskonstruktion, der er lavet her, for der er faktisk her indlagt den stabilitet,

[Industriministeren]

som både fru Lone Dybkjær og jeg gerne vil have ind i systemet. Men lad os diskutere det videre i udvalgsbehandlingen; det var faktisk det, der var meningen.

Så til sidst til hr. Arne Melchior's spørgsmål om lån og tilskud: Ja, det bliver et tilskud, hvis man ikke er i stand til at betale det tilbage, så det er nok det, der er ment med det. Jeg er enig med hr. Arne Melchior i, at sprogligt kan det nok kritiseres, men der er tale om et lån, hvortil der er knyttet en tilbagebetalingsforpligtelse. Men hvis ikke det bliver en succes, bliver det jo et tilskud; det er derfor, det er formuleret på den måde. Men jeg er enig i, at der nok kan være en sproglig svagheit her.

Med hensyn til turistmidlerne vil jeg stadig væk stå fast på mine synspunkter om, at programmer af den art, fødevareteknologiske programmer, miljøteknologiske programmer m.v., er programsatsninger, som skal have en vis varighed, derefter skal de fases ud, og så skal erhvervet klare sig selv. Men i øvrigt mener jeg, at diskussionen om turistfremmemidlerne hører hjemme i finanslovdraften og ikke i drøftelsen af dette lovforslag, så jeg vil foreslå, at vi vender tilbage til det ved anden lejlighed.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal takke for industriministerens bemærkninger, men sige, at jeg tror, vi gik en lille smule galt af hinanden vedrørende spørgsmålet om stabilitet. Mig bekendt kan man også ophæve fonde, det har man dog set før, og derfor fremsatte jeg nogle historiske betragtninger, jeg ønskede at gøre gældende, idet jeg håber, at der på et eller andet tidspunkt er nogen, der hører det, så de kan bringe det videre til de rette.

Men det, jeg gerne ville understrege, var mere, at spørgsmålet om sekretariatets placering ikke bare er et spørgsmål om stabilitet, men et spørgsmål om, hvad der er det mest hensigtsmæssige. Det kan være, at den konstruktion, som industriministeren lægger op til, er den mest hensigtsmæssige, men jeg tror det ikke. Jeg tror ikke ret meget på isolerede, små, mere permanente sekretariater; jeg tror, at man alt andet lige vil have mere glæde af at være en del af et større sekretariat, selv om man er selvstændigt kørende. Jeg går ud fra, at man meget nemt får en isoleret position med de dér selv-

stændige sekretariater. De kan være nyttige nok i visse opstartfaser, men hvis de går hen og bliver permanente, er jeg ikke sikker på, at det er den rigtige konstruktion. Jeg mener også, det skaber for få muligheder for at få tankegangen ind i den øvrige del af sekretariatet, og det giver også for få udviklingsmuligheder for dem, der ansættes i sekretariatet.

Så mit spørgsmål gik på lidt mere end blot stabiliteten. Det er faktisk noget, vi lægger en hel del vægt på, og som er ret afgørende for os i vores endelige stillingtagen. Dette være blot sagt på forhånd, så den kreative tankegang hos industriministeren allerede nu kan gå i gang.

Arne Melchior (CD):

Jeg vil gerne sige ministeren tak for svaret. Jeg forstår altså, at det sted i bemærkningerne, som jeg før citerede, hvor der står: »Medfinansieringen kan ydes gennem lån/tilskud, hvortil der er knyttet en tilbagebetalingsforpligtelse...«, går på, at lån/tilskud skal forstås som lån. Det er jo klart, at lån, der bliver nødlidende og ikke bliver tilbagebetalt, er tabgivende; de er ikke af den grund blevet egentlige tilskud. Men det drejer sig altså om lån, der bare ikke er blevet tilbagebetalt. Det var da en klaring, og det synes jeg det er vigtigt for erhvervslivet at være opmærksom på, når man beskæftiger sig med dette, også i betragtning af, at der jo i § 2 tales om medfinansiering, og medfinansiering kan selvfølgelig godt ske gennem lån. Men i ordet medfinansiering kunne der også ligge mere end det, og når så ordet tilskud senere bruges, kan man nemt forledes den vej.

Også tak for svaret om turisme. Jeg er helt enig med ministeren i, at vi taler nærmere om dette i finanslovsammenhæng. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at jeg kender jo bedre end de fleste ministerens og regeringens forståelse af og anerkendelse af, at de midler, der i hvert fald hidtil er givet ud på turistfremme, har været godt givet ud, og jeg mener, at så længe vi kan dokumentere, at det også fremtidig vil være tilfældet, bliver vi nok enige om beløbenes størrelse.

Jeg har et yderligere spørgsmål til ministeren. Hvis det ikke kan besvares nu, vil vor ordfører dyrke det nærmere under udvalgsarbejdet. Det drejer sig om den sidste sætning i bemærkningerne til § 5, hvor der står: »Fondens

[Arne Melchior]

virksomhed vil først kunne påbegyndes, når kapitalen er tilvejebragt.« Nu ved man jo fra paragraffer, både nationale og internationale, hvor meget ord og eventuelt mangel på ord betyder. Der står ikke: »...når hele kapitalen er tilvejebragt«. Kapitalen er jo i § 1 angivet til 2 mia. kr. Hvis nu regeringen ikke ret hurtigt kan skaffe de 2 mia. kr., men 1 mia. kr., er det vor holdning, at så bør fonden også kunne begynde at virke.

Det er da dejligt, hvis de 2 mia. kr. hurtigt tilvejebringes, men jeg tror, ministeren vil sætte pris på, at vi tilkendegiver, at vi er så overbevist om formålets rigtighed, at det må kunne gøres muligt, at fonden kan påbegynde sin virksomhed, når der foreligger et rimelig stort beløb. Om det så er $\frac{3}{4}$ mia. kr. eller $1\frac{1}{2}$ mia. kr. af de 2 mia. kr., så tror jeg ikke, at en eventuel mangel på målet, de 2 mia. kr., skulle behøve at være en hindring. Men dette er altså ment som yderligere støtte og opbakning af forslaget.

Nyrup Rasmussen (S):

Det, der kalder mig herop, er, at ministeren ikke rigtig svarede på mit spørgsmål om, hvor pengene skal komme fra. Man er jo bekendt med, at det er noget, vi i Socialdemokratiet tillægger stor betydning. Hvis ministeren ikke kan svare i dag, kan jeg godt forstå det, for det er ikke helt nemt at svare på. Jeg har forstået det sådan i finanslovsforslaget og også ifølge de oplysninger, der foreligger, at man forestiller sig et privatiseret beløb på 1,75 mia. kr., og at resten, altså de 250 mio. kr., skal skaffes via besparelser på andre erhvervsfremmeordninger. Og så bliver jeg selvfølgelig dybt bekymret for, hvor pengene så skal komme fra. Hvilke andre erhvervsfremmeordninger er det så, der skal skæres væk?

Jeg mener, at vi har haft ganske mange debatter om, at der er noget, vi ikke skal gøre, så er det at skære de i forvejen meget begrænsede erhvervsfremmeordninger, vi har tilbage, yderligere ned. Har vi ikke talt om stabilitet over en flerårig periode, om langtidskontrakter, og hvad vi ellers bruger af ord?

Det andet, jeg dybt frygter, er en privatisering blandet sammen med Erhvervsudviklingsfonden, en privatisering, som der kan sættes et stort spørgsmålstegn ved på nuværende tidspunkt, og hvis indhold vi ikke kender. Skulle

vi ikke holde tingene adskilt og diskutere Erhvervsudviklingsfonden med en ordentlig, stabil finanslovbevilling år for år? Fonden kan snart blive selv bærende, som jeg sagde det før, fordi indtægterne via tilbagebetaling fra succeser kan bære fonden på længere sigt.

Det andet, jeg gerne vil sige, er, at jeg synes, ministeren kom nemt over spørgsmålet om markedsudviklingsordningen, sammenblandingen med Erhvervsudviklingsfonden. Jeg kan slet ikke se, at vi selv med det bedste afkast, man opererer med på regeringens præmisser, kan komme op på et rammebeløb, der både kan imødekomme erhvervsudviklingsprojekter og en markedsudviklingsordning, der har virkning for små og mellemstore danske virksomheder.

Jeg tror, vi er nødt til at prøve at finde nogle løsninger på disse forhold. Og under alle omstændigheder tror jeg, at det med privatiseringsgrundlaget er overordentlig uklogt ud fra et finanspolitisk synspunkt og ud fra Erhvervsudviklingsfondens egne muligheder for at kunne fungere i forhold til virksomhederne.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Jeg skal tage fru Lone Dybkjærs bemærkninger til efterretning – vi kommer tilbage til dem siden hen.

Med hensyn til hr. Nyrup Rasmussens bemærkninger om finansieringen så forstår jeg ikke rigtig, at hr. Nyrup Rasmussen i sit første indlæg kan være bekymret for, at regeringen skaffer privatiseringer og dermed én gang for alle skaffer beløbet, når hr. Nyrup Rasmussen samtidig – rimelig korrekt citeret – siger, at det er en årlig stabil bevilling, Socialdemokratiet ønsker.

Jeg synes, at set i forhold til at kalde den økonomiske politik forsvarlig eller ikke forsvarlig er det da bedre at skaffe beløbet én gang for alle og dermed have en stabil bevilling end at skulle have årlige stabile bevillinger ind over finansloven.

Med hensyn til, hvor midlerne skal komme fra, så er de beløb, hr. Nyrup Rasmussen læste op, korrekte. Der er tale om omlægninger af ordninger i flere ministerier, som vil blive drøftet under finanslovforhandlingerne, og jeg er også sikker på, at der er rigelig opbakning til at finde de privatiseringer, der skal til. Der er også navn på dem, når man når frem til snoren i finanslovforhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Nu er det jo ikke småpenge, der er tale om her. Der er tale om et beløb i størrelsesordenen 2 mia. kr. Og det ville da være formålstjenligt, om en regering havde gjort sig overvejelser om, hvorfra man skal skaffe et så stort beløb.

Jeg kan forstå på ministeren, at man forventer at kunne hente disse 1,75 mia. kr. i form af privatiseringer. Så jeg er nødt til at gøre ministeren opmærksom på, at hvad de privatiseringer angår, skal man ikke regne med, at det er Fremskridtspartiet, der lægger stemmer bag de 1,75 mia. kr. Jeg forstod på hr. Nyrup Rasmussens indlæg, at det heller ikke er Socialdemokratiet, der agter at lægge stemmer til. Derfor er mit spørgsmål til ministeren: Er det SF, man ønsker at lave privatiseringer sammen med for at skaffe de 1,75 mia. kr.?

Når vi ikke vil være med, er det, fordi vi én gang før er blevet taget ved næsen. Det var ikke Erhvervsfonden, men Grundforskningsfonden, hvor man – uden at diskutere det med Fremskridtspartiet – tog de 2 mia. kr. i privatiseringsprovenu, der var hentet fra salget af Statsanstalten for Livsforsikring. Dem brugte man så til den grundforskningsfond, som vi var så inderligt imod.

Vi er også imod denne erhvervsfond, og derfor skal man ikke påregne at finansiere den via privatiseringsprovenu, som man får hjem sammen med Fremskridtspartiet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 56:

Forslag til lov om ændring af postloven. (Godkendelse af udlandstakster i Folketingets Finansudvalg).

Af Kim Behnke (FP) m.fl.
(Fremsat 22/10 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kommunikationsministeren (Torben Rechen-dorff):

Regeringen kan ikke tilslutte sig det foreliggende lovforslag. En beslutning om, at Finansudvalget skulle godkende taksterne for forsendelser til udlandet, ville efter min opfattelse være et skridt i den gale retning.

For det første har det gennem en årrække været regeringens mål dels at effektivisere den offentlige sektor og dels at indføre markeds- og omkostningsbestemte takster for offentlige ydelser. Det gælder også postvæsenet, og det er en linje, som jeg i øvrigt har opfattet at Fremskridtspartiet var enig i. Dette mål skal opfyldes, samtidig med at postsektoren som bekendt er præget af en stærkt stigende konkurrence. Det gælder på området pakker og blade m.v., men også på eneretsområdet, altså for brevforsendelser til udlandet, hvor postvæsenet i stigende grad møder konkurrence.

For det andet: Postbesørgelse af breve til udlandet er formelt omfattet af postvæsenets eneret. For pakker og blade er der fri konkurrence, men postvæsenet har befordringspligt for disse forsendelser. I praksis er der imidlertid sket en udhuling af eneretten vedrørende breve til udlandet. Private operatører har således, ganske vist i strid med postloven, overtaget skønmæssigt ca. 15 pct. af markedet for brevforsendelser til udlandet. Det foregår på den måde, at breve fra Danmark til modtageren i udlandet indsamles her i landet og transporteres ufrankeret ud af landet med henblik på frankering i lande, hvor portoen er lavere, eller hvor der gives særlige tilbud på håndteringen af denne type forsendelser. Det giver naturligvis det danske postvæsen et tab i portointdægter.

For det tredje: Under de fortsatte drøftelser om en liberalisering af postvæsenets virksomhed har regeringen, bl.a. i EF-regi, tilkendegivet, at der kan gennemføres en liberalisering af